

ЛЕКЦІЙНИЙ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ

ТЕМА : Текст як закінчена інформаційна єдність.

ЛЕКЦІЯ № 1-2 (4год.)

ТЕМА: Вступ

МЕТА: визначити суть, мету, предмет і об'єкт і завдання курсу. Дати студентам поняття про текст як багатоаспектне лінгвістичне явище.

Ознайомити їх з функціональним аспектом у вивченні тексту.

ЗАВДАННЯ: з'ясувати сутність різних підходів до вивчення тексту як об'єкта лінгвістики

ПЛАН

1. Предмет, мета та завдання курсу.
2. Текст як об'єкт лінгвістичної науки.
3. Основні аспекти вивчення тексту:
 - а) лінгвоцентричний підхід у вивченні тексту;
 - б) текстоцентричний аспект дослідження тексту;
 - в) антропоцентричний підхід у вивченні тексту;
 - г) когнітивний напрям вивчення тексту.
4. Типологія текстів:
 - а) за характером побудови;
 - б) за кількістю учасників у мовленні;
 - в) за жанровою та стильовою належністю;
 - г) за формою мовленнєвої репрезентації;
 - д) креолізований текст.
5. Функції тексту.
6. Текст у лінгвістиці та інших філологічних науках.
7. Текст і дискурс.

Література

1. Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004.
2. Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003.
3. Варзацька Л.О. Навчання мови та мовлення на основі тексту: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа., 1986.
4. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
5. Грипас Н.Я. Работа над текстом на уроках мови в 4-6 класах: посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1988.
6. Донченко Т. Формування в п'ятикласників поняття про текст // Українська мова і література в школі. – 2003. - №4. – С.11-15.
7. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008.
8. Лобко-Лобановская Н.А. Работа с учебным текстом на уроке. – Харьков, 2003.
9. Лосева Л.М. Как строится текст. – М.: Просвещение, 1980.
10. Мельничайко В.Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1986.
11. Мурзин Л.Н., Штерн А.С. Текст и его восприятие, Свердловськ, 1991
12. Науменко А.М. Філологічний аналіз тексту (основи лінгвопоетики). – Вінниця, 2005.
13. Симоненко Т. Дидактична текстологія: Навчально-методичний посібник.- Черкаси.: Вертикаль, 2006
14. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004.

ЛЕКЦІЯ № 3-4 (4 год.)

ТЕМА: Текст як закінчена інформаційна єдність. Семантичні та комунікативні категорії тексту

МЕТА: ознайомити студентів з основними особливостями тексту; одиницями тексту: висловлювання, між фразна єдність, фрагмент.

ЗАВДАННЯ: навчити студентів визначати текст як семантико-структурну єдність; відповідність структури тексту темі, відображеній інформації, умовам спілкування, завданням та обраному стилю викладу.

ПЛАН

1. Рівні тексту. Проблема виділення одиниць тексту: висловлювання, міжфразна єдність, фрагмент.
2. Основні особливості тексту: цілісність, зв'язність, завершеність, антропоцентричність, соціологічність, послідовність, статичність і динамічність, напруження тощо.
3. Текст як семантико-структурна єдність.
4. Відповідність структури тексту темі, відображеній інформації, умовам спілкування, завданням та обраному стилю викладу.

Література

1. Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004.
2. Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003.
3. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
4. Грипас Н.Я. Работа над текстом на уроках мови в 4-6 класах: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1988.
5. Мельничайко В.Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1986.

ЛЕКЦІЯ № 5 (2 год.)

ТЕМА: Механізми творення тексту

МЕТА: Ознайомити студентів з поняттями тема і рема, цілісність тексту; видами висловлювань; функціями абзацу.

ЗАВДАННЯ: формувати у студентів уміння й навички визначати в тексті тему й рему, вид висловлювання, визначати функції абзацу.

ПЛАН

1. Прагматична установка тексту і прагматична установка автора. Їх взаємодія.
2. Висловлювання як мінімальна одиниця тексту. Висловлювання інформаційні (повідомлення описового, розповідного, аргументованого, аналізую чого типу) та висловлювання верифікативні (висловлювання інтерпретувального типу – полемічні, переконливі, впливового характеру).
3. Компоненти висловлювання – тема і рема.
4. Структура надфразної єдності як семантико-синтаксичної одиниці. Текстотворча роль порядку слів, актуального членування
5. Абзац як композиційно-стилістична одиниця.

6. Функції абзацу в різних текстах – логіко-сміслова, експресивно-емоційна, видільно-акцентувальна.

Література

1. Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003.
2. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
3. Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004.
4. Мельничайко В.Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1986
5. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004.
6. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005.
7. Дудик П.С. Стилїстика української мови: Посібник. – К.: «Академія», 2005.

ЛЕКЦІЯ № 6 (2 год.)

ТЕМА: Категорія інформативності в тексті. Види інформації та функціонально-сміслові типи мовлення

МЕТА: Ознайомити студентів із типами мовлення, що функціонують у текстах різних стилів та жанрів.

ЗАВДАННЯ: формувати у студентів уміння виділяти різні види інформації, типи мовлення.

ПЛАН

1. Поняття інформативності в тексті.
2. Види інформації. Інформація актуальна, концептуальна, методична, емотивна.
3. Функціонально-сміслові типи мовлення: опис, розповідь, роздум.
4. Змішані види висловлювання.

Література

1. Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003.
2. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
3. Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004.
4. Мельничайко В.Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1986.
5. Погиба Л.Г., Грибініченко Т.О., Баган М.П. Складання ділових паперів. Практикум: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2004.
6. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. — К.: Видавничий центр «Академія», 2004.

ЛЕКЦІЯ № 7 (2 год.)

ТЕМА: Лінгвістичний аналіз художнього тексту

МЕТА: дати студентам розуміння лінгвістичного аналізу як одного з методів дослідження тексту

ЗАВДАННЯ: мотивувати студентів до розвитку умінь та навичок лінгвістичного аналізу тексту

ПЛАН

1. Вступ. Наукові основи лінгвістичного аналізу тексту. Лінгвістичний аналіз тексту як навчальна дисципліна
2. Екстралінгвістичні параметри тексту. Текст і національна культура. Національно-культурний

текст.

3. Фонетичні та лексичні засоби мови та їх аналіз.
4. Морфологічні одиниці мови, х аналіз.
5. Синтаксичні одиниці мови, їх характеристика та функціонування в тексті.
6. Методика лінгвістичного аналізу тексту.

Література

1. Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004.
2. Єщенко Т.А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб./ Т.А. Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с.
3. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008.
4. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. – Тернопіль: Підручники і посібники. – 2005.
5. Науменко А.М. Філологічний аналіз тексту (основи лінгвопоетики). – Вінниця, 2005.

8 (2 год.) ТЕМА: Мовні особливості газетного заголовка

МЕТА: Ознайомити студентів з поняттями заголовка тексту, газетний заголовок

ЗАВДАННЯ: формувати у студентів уміння й навички характеризувати типи, види заголовків до текстів та їх композиційні зв'язки заголовка з текстом.

ПЛАН

1. Заголовок і зміст тексту. Класифікації заголовків.
2. Заголовки одного напрямку; комплексні заголовки.
3. Повноформативні та неповноформативні заголовки.
4. Семантичне співвідношення «заголовок – зачин».
5. Виразність газетного заголовка як самостійної мовної одиниці тексту
6. Лексичний та семантичний повтори заголовка в тексті.
7. Семантичні та стилістичні ефекти в системі «заголовок – текст».

Література

1. Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003.
2. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
3. Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004.
4. Мельничайко В.Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1986
5. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004.
6. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005.
7. Дудик П.С. Стилїстика української мови. – К.: Академія, 2003.
8. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации. - М.: Релф-бук; К.: Ваклер, 2001. - С. 377.
9. Редактирование отдельных видов литературы: Учебник. - М.: Высшая школа, 1973. - С. 178-263.
10. Серажим К.С. Текстология: элементы текста и аппарат видання / За ред. В.В. Рїзуна. - К.: РВЦ "Київський університет", 1998. - 72 с.
11. Сорокин Ю.А. Психолінгвістическіе аспекты изучения текста / Отв. ред. А.И. Новиков. - М.: Наука, 1985. - С. 3.
12. Тимошик М.С. Видавнича справа та редагування: Навчальний посібник. - К.: Наша культура і наука. - Концерн "Видавничий дім Ін Юре", 2004. - 224 с.
13. Тимошик М. Редагування текстів за видами видань (навчальні, художні) // Друкарство. - 2004. - № 1. - С. 18-22.

14. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця: Практичний посібник. – К.: Наша культура і наука, 2005. - 560 с.

ПРАКТИЧНИЙ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ

Тема: Текст як закінчена інформаційна єдність.

Практичне заняття №1-2 (4год.)

Тема: **Вступ**

МЕТА: з'ясувати суть, мету, предмет і об'єкт і завдання курсу. Дати студентам поняття про текст як багатоаспектне лінгвістичне явище.

Ознайомити їх з функціональним аспектом у вивченні тексту.

ЗАВДАННЯ: Навчити розуміти сутність різних підходів до вивчення тексту як об'єкта лінгвістики

План

1. Предмет, мета та завдання курсу.
2. Текст як об'єкт лінгвістичної науки.
3. Основні аспекти вивчення тексту:
 - а) лінгвоцентричний підхід у вивченні тексту;
 - б) текстоцентричний аспект дослідження тексту;
 - в) антропоцентричний підхід у вивченні тексту;
 - г) когнітивний напрям вивчення тексту.
4. Типологія текстів:
 - а) за характером побудови;
 - б) за кількістю учасників у мовленні;
 - в) за жанровою та стильовою належністю;
 - г) за формою мовленнєвої репрезентації;
 - д) креолізований текст.
5. Функції тексту.
6. Текст у лінгвістиці та інших філологічних науках.
7. Текст і дискурс.

Література:

1. ! Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004.
2. ! Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003.
3. Варзацька Л.О. Навчання мови та мовлення на основі тексту: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа., 1986.
4. Донченко Т. Формування в п'ятикласників поняття про текст // Українська мова і література в школі. – 2003. - №4. – С.11-15.
5. Єщенко Т.А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. / Т.А. Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с.
6. Загнітко А. Лінгвістика тексту : теорія і практикум. Науково-навчальний посібник. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 289с.
7. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 423с.

Практично в аудиторії: відповіді на запитання плану практичного заняття, аналіз відомих підходів до визначення тексту як лінгвістичного явища; аналіз і обговорення конспектів.

Завдання для самоопрацювання: 1. Підготувати письмові відповіді на запитання плану заняття (з презентаціями питань) та законспектувати:

а) Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – С. 371-372 - розгорнутий конспект;

б) Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. – К.: Видавничий центр

«Академія», 2004. – С.150-154 - розгорнутий конспект.

в) Т.А.Єщенко Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с. – С.62 -134. - стислий конспект.

г) Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 423с.- с.31-33; 49-53 конспект.

Практичне заняття № 3 (2 год.)

Тема: Текст як закінчена інформаційна єдність. Семантичні та комунікативні категорії тексту

МЕТА: Ознайомити студентів з основними особливостями тексту; одиницями тексту: висловлювання, між фразна єдність, фрагмент.

ЗАВДАННЯ: перевірити у студентів уміння й навички визначати текст як семантико-структурну єдність; з'ясувати відповідність структури тексту темі, відображеній інформації, умовам спілкування, завданням та обраному стилю викладу.

План

1. Проблема виділення рівнів тексту в сучасній лінгвістиці.
2. Проблема виділення одиниць тексту у мовознавстві: речення, висловлювання, складне синтаксичне ціле, фрагмент.
3. Категорії тексту: *цілісність, зв'язність (лівостороння та правостороння), завершеність, дискретність, антропоцентричність, соціологічність, послідовність, статичність і динамічність, інтертекстуальність, «континуум» як категорія часу і простору в тексті, напруження* тощо.

Література:

1. ! Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004.
2. ! Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003.
3. *Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.*
4. Грипас Н.Я. Работа над текстом на уроках мови в 4-6 класах: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1988.
5. Мельничайко В.Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1986.
6. Єщенко Т.А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с.
7. Загнітко А. Лінгвістика тексту : теорія і практикум. Науково-навчальний посібник. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 289с.
8. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 423с.

Практично в аудиторії:

1. Обговорення питань плану заняття та законспектованих матеріалів.
2. Аналіз дібраних текстів.

Завдання для самопідготовки:

1. Підготувати письмові відповіді на запитання плану заняття (з презентаціями питань) та законспектувати:

а) Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003. – С.21-24 - розгорнутий конспект;

б) Мельничайко В.Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1986. – С.17-22 - розгорнутий конспект;

в) Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004. – С.40-45 - розгорнутий конспект;

г) Єщенко Т.А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. –

264с. – с. 139-192 – **розгорнутий конспект**

г) Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч.посіб. – К.: Знання, 2008. – 423с. –с.30-45 –**розгорнутий конспект**

2. Дібрати по 2 тексти (один публіцистичного стилю, другий – наукового), надрукованих на аркушах формату А-4 для аналізу для **аргументації відповіді** на питання плану заняття.

Практичне заняття № 4 (2 год.)

Тема: Механізми творення тексту

МЕТА: перевірити знання студентів з теми (тема і рема, цілісність тексту; видами висловлювань; функціями абзацу).

ЗАВДАННЯ: формувати у студентів уміння й навички визначати в тексті тему й рему, вид висловлювання, визначати функції абзацу.

План

1. Настанова в системі комунікації. Прагматична настанова тексту і прагматична настанова автора. Їх взаємодія. Комунікативний намір.
2. Висловлювання як мінімальна одиниця тексту.
3. Висловлювання інформаційні (повідомлення описового, розповідного, аргументованого, аналізуючого типу) та висловлювання верифікативні (висловлювання інтерпретувального типу – полемічні, переконливі, впливового характеру)
4. Закономірності тема-рематичного членування тексту. Компоненти висловлювання – тема і рема. Особливості функціонального навантаження теми і реми.
5. Структура надфразної єдності як семантико-синтаксичної одиниці. Текстотворча роль порядку слів, актуального членування
6. Абзац як композиційно-стилістична одиниця. Членування тексту на абзаци.
7. Види та функції абзацу в різних текстах.

Література:

1. !Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003.
2. !Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004.
3. Мельничайко В.Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1986.
4. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005.
5. !Єщенко Т.А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч.посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с.
6. !Загнітко А. Лінгвістика тексту : теорія і практикум. Науково-навчальний посібник. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 289с.
7. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч.посіб. – К.: Знання, 2008. – 423с.

Практично в аудиторії: обговорення питань плану практичного заняття з **наведенням прикладів текстів** та конспектів з теми.

Завдання для самоопрацювання. 1. Підготувати письмові відповіді на запитання плану заняття (з презентаціями питань) та законспектувати:

- а) Єщенко Т.А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч.посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с. – С.157-161; 74-89. – **конспект**;
- б) Загнітко А. Лінгвістика тексту : теорія і практикум. Науково-навчальний посібник. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 289с. С. 61-69 – **розгорнутий конспект**;
- в) Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – С. 373-376 – **стислий конспект**;
- г) Сучасна українська літературна мова: Підручник/ М.Я.Плющ, С.П.Бевзенко, Н.Я.Грипас та ін.; За ред.М.Я.Плющ. – 5-те вид., стер. – К.: Вища школа, 2005. – С.413-417 – **стислий конспект**;
- д) Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – С. 268-274; 279-286 – **розгорнутий конспект**;

- е) Дудик П.С. Стилїстика української мови: Посібник. – К.: «Академія», 2005. – С.278-280 – **стилий конспект**.
2. Відповіді на запитання плану обов'язково аргументувати дібраними самостійно текстами (2-3 тексти художнього або публіцистичного та наукового стилів) та *електронними презентаціями* (схеми, таблиці)

Практичне заняття № 5 (2 год.)

Тема: Категорія інформативності в тексті. Види інформації та функціонально-сміслові типи мовлення

МЕТА: Ознайомити студентів із типами мовлення, що функціонують у текстах різних стилів та жанрів.

ЗАВДАННЯ: формувати у студентів уміння виділяти різні види інформації, типи мовлення.

План

1. Категорія інформативності (змістовності), її мовне вираження в тексті. Структура категорії інформативності.
2. Види та типи інформації у тексті. Інформація фактуальна, концептуальна, підтекстова, методична, емотивна.
3. Тема тексту.
4. Типи мовлення, що функціонують у текстах різних стилів і жанрів: опис, розповідь, роздум, їх класифікація.
5. Змішані види висловлювання. Особливості змішаного типу викладу.
6. Інструктування як специфічний тип мовлення. Різновиди текстів інструктивного типу.

Література

1. ! Валгіна Н.С. Теорія тексту: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003.
2. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
3. ! Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004.
4. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. — К.: Видавничий центр «Академія», 2004.
5. Мельничайко В.Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1986
6. Погиба Л.Г., Грибніченко Т.О., Баган М.П. Складання ділових паперів. Практикум: Навч.посібник. – К.: Либідь, 2004.
7. !Єщенко Т.А.Лінгвістичний аналіз тексту: навч.посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с.
8. !Загнітко А. Лінгвістика тексту : теорія і практикум. Науково-навчальний посібник. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 289с.
9. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч.посіб. – К.: Знання, 2008. – 423с.

Практично в аудиторії: відповіді на питання плану практичного заняття та аналіз дібраних студентами текстів для аналізу типів мовлення та видів інформації.

Завдання для самоопрацювання. 1. Підготувати письмові відповіді на запитання плану заняття (з презентаціями питань) та законспектувати:

- а) Мельничайко В.Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1986. – С. **22-29 - розгорнутий конспект**;
 - б) Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004. – С. 333-334 - **розгорнутий конспект**;
 - в) Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. — К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – С.**154-158 – розгорнутий конспект**.
- 2) Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч.посіб. – К.: Знання, 2008. – 423с.- С.**41-42 конспект**.

г) Єщенко Т.А.Лінгвістичний аналіз тексту: навч.посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с. – С.167-172 – конспект.

2. Відповіді на зас.питання плану *обов'язково* аргументувати *дібраними самостійно текстами* (2-3 тексти художнього або публіцистичного та наукового стилів) *та електронними презентаціями* (схеми, таблиці).

Практичне заняття №6 (2 год.)

Тема : Лінгвістичний аналіз художнього тексту

МЕТА: Ознайомити студентів із особливостями лінгвістичного аналізу тексту та навчити їх проводити лінгвістичний аналіз тексту.

ЗАВДАННЯ: формувати у студентів уміння проводити лінгвістичний аналіз тексту

План

1. Вступ. Наукові основи лінгвістичного аналізу тексту. Лінгвістичний аналіз тексту як навчальна дисципліна
2. Екстралінгвістичні параметри тексту. Текст і національна культура. Національно-культурний текст.
3. Фонетичні та лексичні засоби мови та їх аналіз.
4. Морфологічні одиниці мови, х аналіз.
5. Синтаксичні одиниці мови, їх характеристика та функціонування в тексті.
6. Методика лінгвістичного аналізу тексту.

Завдання для контролю

I. Опрацювати й законспектувати наукову літературу:

1. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008.
 2. Єщенко Т.А.Лінгвістичний аналіз тексту: навч.посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с.
 3. Науменко А.М. Філологічний аналіз тексту (основи лінгвопоетики). – Вінниця, 2005.
 4. Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004. – С. 45-49; 49-55; 229-233(зразок аналізу).
 5. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. – Тернопіль: Підручники і посібники. – 2005.
- II. Зробити лінгвістичний аналіз художнього тексту (представити у формі презентації) – див. зразок у підр. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. або Єщенко Т.А.Лінгвістичний аналіз тексту: навч.посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с.

Практично в аудиторії: відповіді на питання плану практичного заняття, аналіз текстів, підготовлених студентами.

Завдання для самопідготовки. Підготувати письмові відповіді на запитання плану заняття (з презентаціями питань) та законспектувати:

- а) Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – розгорнутий конспект;
- б) Єщенко Т.А.Лінгвістичний аналіз тексту: навч.посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с.стислий конспект.

Практичне заняття № 7 (2 год.).

ТЕМА: Мовні особливості газетного заголовка

МЕТА: Ознайомити студентів з поняттями заголовка тексту, газетний заголовок

ЗАВДАННЯ: формувати у студентів уміння й навички характеризувати типи, види заголовків до текстів та їх композиційні зв'язки заголовка з текстом.

ПЛАН

8. Заголовок і зміст тексту. Класифікації заголовків.
9. Заголовки одного напрямку; комплексні заголовки.
10. Повноформативні та неповноформативні заголовки.
11. Семантичне співвідношення «заголовок – зачин».
12. Виразність газетного заголовка як самостійної мовної одиниці тексту
13. Лексичний та семантичний повтори заголовка в тексті.
14. Семантичні та стилістичні ефекти в системі «заголовок – текст».

Література

15. Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003.
16. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
17. Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004.
18. Мельничайко В.Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа, 1986
19. Редактирование отдельных видов литературы: Учебник. - М.: Высшая школа, 1973. - С. 178-263.
20. Серажим К.С. Текстология: элементы тексту й апарат видання / За ред. В.В. Різуна. - К.: РВЦ "Київський університет", 1998. - 72 с.
21. Сорокин Ю.А. Психолінгвістическіе аспекты изучения текста / Отв. ред. А.И. Новиков. - М.: Наука, 1985. - С. 3.
22. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця: Практичний посібник. – К.: Наша культура і наука, 2005. - 560 с.
23. Єщенко Т.А.Лінгвістичний аналіз тексту: навч.посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с.

Практично в аудиторії: проаналізувати тексти на предмет аналізу в них заголовків, перевірка конспектів; представлення ел.презентацій студентів та конспектів.

Завдання для само опрацювання.

1)Законспектувати

- а) 11. Єщенко Т.А.Лінгвістичний аналіз тексту: навч.посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с. – С. 162-166– **розгорнутий конспект**;
- б) - **розгорнутий конспект** (реципієнти та групи авторів);
2. **Відповіді на запитання** плану обов'язково аргументувати дібраними самостійно текстами (2 тексти публіцистичного стилю).
3. **Дібрати 2-3 тексти** публіцистичного стилі та охарактеризувати в них заголовки (види, типи, функції)
4. **Підготувати електронну презентацію** до одного з питань теми та представити її під час відповіді.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Студенти обов'язково виконують завдання до кожної теми, а ТАКОЖ ГОТУЮТЬ доповідь із презентацією із запропонованої тематики – тему обирають за порядковим номером у списку в журналі

Тема1 : Вираження в тексті авторської модальності

План

1. Групи авторів та реципієнтів
2. Поняття авторської модальності
3. Форми вираження авторської модальності.
4. Образ автора як вираження особистісного ставлення до предмета зображення.
5. Поняття "образ автора" і " стиль автора".

Завдання для контролю

1)Законспектувати

а) Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – С. **268-274; 279-286** – **розгорнутий конспект**;

б) - **розгорнутий конспект** (реципієнти та групи авторів);

2. Відповіді на запитання плану обов'язково аргументувати дібраними самостійно текстами (**зробити аналіз тексту художнього стилю відповідно до питань плану у формі презентації**).

Форма контролю: перевірка конспектів, співбесіда

Тема 2: Композиційно-мовленнєві засоби організації тексту як цілого

План

1. Композиція та мовні засоби її вираження
2. Сюжет і мовні засоби його вираження
3. Модальність тексту
4. Тематичне поле
5. Пресупозиція і підтекст у художньому творі

Завдання для контролю

Опрацювати й законспектувати:

1. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. – Тернопіль: Підручники і посібники. – 2005. - С.**207-234**;

2. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – С.**45-48**.

3. Представити **електронну презентацію до одного з питань плану заняття**.

Форма контролю: перевірка конспектів, презентацій, співбесіда

Тема3: Різновиди текстів за їх стильовою приналежністю

План

1. Проблема класифікації та типології стилів і жанрів текстів.
2. Текст художній і нехудожній.
3. Текст монологічний і діалогічний.
4. Домінантні ознаки художніх текстів, їх різновиди.
5. Форми представлення автора в тексті художньому і нехудожньому.
6. Стилістична своєрідність різних видів і жанрів наукових текстів.
7. Вияв авторської індивідуальності в науковому тексті.
8. Стилістична своєрідність різних видів офіційно ділових текстів.
9. Мова газети.. Нові форми позначення реалій

Література

1. !Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003.

2. Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004.
3. Гайдаєнко І.В. Жанр як тип літературної форми та основи його формування // Інформаційно-методический журнал видавництва ХДУ «Печатное слово». – Херсон: ХДУ, 2004(3/8). – С.34-40.
4. Жанри і стилі в історії української літературної мови. – К., 1989.
5. Коваль А.П. Практична стилістика сучасної української мови. – К.: Вища школа, 1987.
6. !Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008.
7. Л.Г.Погиба, Т.О.Грибніченко, М.П.Баган Складання ділових паперів. Практикум: Навч.посібник. – К.: Либідь, 2004.
8. Мацько М.І. та ін. Стилiстика української мови. – К.: Вища школа, 2003.
9. Непийвода Ф.А. Стилi мови та їх ознаки // УМЛШ. – 1979. – № 8.
10. Пономарів О.Д. Стилiстика сучасної української мови. – К.: Либідь, 1992.
11. Єщенко Т.А.Лінгвістичний аналіз тексту: навч.посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с.
12. Загнітко А. Лінгвістика тексту : теорія і практикум. Науково-навчальний посібник. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 289с.

Завдання для контролю. 1. Законспектувати:

- а)** Пентиліук М.І. Стилiстична організація тексту (теоретичний аспект)// Зб.наук.праць. Південний архів. – Херсон: Айлант. – 1999. – Вип. 5. – С. **12-16 - розгорнутий конспект**;
- б)**Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – С.**353-360 - розгорнутий конспект**;
- в)**Гайдаєнко І.В. Жанр як тип літературної форми та основи його формування // Інформаційно-методический журнал видавництва ХДУ «Печатное слово». – Херсон: ХДУ, 2004(3/8). – С.**34-40 - стислий конспект**.

2. Написати відповіді на питання плану теми (з електронною презентацією)

Форма контролю: перевірка конспектів, презентацій, співбесіда

Тема 4: Лінгвістичний аналіз художнього тексту

План

1. Аспекти вивчення семантики тексту.
2. Членування тексту.
3. Поняття мовної домінанти
4. Методи лінгвістичного аналізу тексту

Завдання для контролю

1. Опрацювати й законспектувати наукову літературу:

1. Варзацька Л.О. Навчання мови та мовлення на основі тексту: Посібник для вчителів. – К.: Рад.школа., 1986. – С.**6-11**;
 2. Науменко А.М. Філологічний аналіз тексту (основи лінгвопоетики). – Вінниця, 2005. – С. **26-46; 46-50; 55-59**;
 3. Бабенко Л.Г., Казарин Ю.В. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум. – М.: Флинта; Наука, 2004. – С. **45-49; 49-55; 229-233(зразок аналізу)**.
 4. Возненко Н. Текст як предмет текстуальної лінгвістики// Зб.наук.праць. Південний архів. – Херсон: Айлант. – 1999. – вип. 5. – С. **22-29**;
 5. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. – Тернопіль: Підручники і посібники. – 2005. - С. **3-31**.
- 2.** Зробити лінгвістичний аналіз художнього тексту (представити у формі презентації) – **див.**

зразок у підр. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. **або** Єщенко Т.А.Лінгвістичний аналіз тексту: навч.посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с.

Форма контролю: перевірка конспектів, презентацій, співбесіда

Тема 5: Образ автора і образ читача

План

1. Позатекстові чинники образу автора
2. Читач – складник словесного мистецтва
3. Образ читача – категорія лінгвопоетична
4. Мовні засоби означення моделі читача
5. Образ читача – категорія комунікативної лінгвістики

Завдання для контролю

Опрацювати й законспектувати:

1. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. – Тернопіль: Підручники і посібники. – 2005. - С.51- 101;121-158
2. Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие. – М.: Логос, 2003. – С.96-112.

Форма контролю: перевірка конспектів, співбесіда

Тема 6: Наукові тексти та їх класифікація

План

1. Формування наукового стилю в українській мові.
2. Власне наукові тексти
3. Науково-навчальні тексти
4. Науково-популярні тексти
5. Специфічні мовні ознаки наукових текстів
6. Основні вимоги до оформлення наукових текстів.

Завдання для контролю:

1.Опрацювати й законспектувати:

1. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – С.315-328;
 2. Дудик П.С. Стилїстика української мови: Посібник. – К.: «Академія», 2005. – С. 74-79.
- 2.Зробити лінгвістичний аналіз наукового тексту (представити у формі презентації) – див. зразок у підр. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. Або Єщенко Т.А.Лінгвістичний аналіз тексту: навч.посіб./ Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264с.

Форма контролю: перевірка конспектів, презентацій, співбесіда

Тема 7. Тексти ЗМІ. Газетні заголовки

План

1. Газетні заголовки
2. Синтагматика тексту
3. Парадигматика тексту
4. Газетні заголовки

Завдання для контролю:

1. Опрацювати й законспектувати:

Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – С.332-338.

2. Створити електронну презентацію (схеми, таблиці) до одного з питань плану заняття

Форма контролю: перевірка конспектів, презентацій, співбесіда

Питання до заліку

1. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження.
2. Основні аспекти вивчення тексту.
3. Проблема визначення тексту як об'єкта лінгвістичного дослідження.
4. Одиниці тексту.
5. Проблема типології текстів.
6. Типи інформації, що висловлюється в тексті.
7. Екстралінгвістичні параметри тексту. Текст і культура.
8. Основні категорії та властивості тексту.
9. Семантика тексту.
10. Структурна організація тексту.
11. Текст як основа евристичної бесіди.
12. Зміст і композиція тексту.
13. Види тематичного абзацу.
14. Поняття креалізованого тексту.
15. Вияв авторської індивідуальності в стилі тексту.
16. Інформативність тексту та способи її підвищення.
17. Семіотичні та комунікативні засоби компресії в тексті.
18. Смісл і значення. Глибина прочитання тексту.
19. Текст як висловлювання: прагматика висловлювання.
20. Текст як інформація: закони її зміни під час пізнання.
21. Текст як естетичність: її специфіка у нехудожньому тексті.
22. Текст як процес: складові процесу.
23. Текст як дискурс: стратегії і тактики співрозмовників.
24. Комунікативні особливості тексту.
25. Рівні тексту.
26. Структурні компоненти тексту.
27. Роль заголовка у сприйнятті тексту.
28. Поняття *концепт* і *концептосфера*. Концептуальний аналіз тексту.
29. Тема тексту та її семантичне розгортання, набір мікротем, їх відношення в тексті.